

**MONITOROVACIA SPRÁVA PLNENIA AKČNÝCH PLÁNOV
STRATÉGIE ROVNOSTI, INKLÚZIE A PARTICIPÁCIE RÓMOV
DO ROKU 2030
ZA ROK 2024**

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

Obsah

1.	ÚVOD	3
2.	MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE	4
3.	MONITOROVANIE NAPŔIŇANIA AKČNÝCH PLÁNOV STRATÉGIE 2030 ZA ROK 2024.....	5
3.1.	Vyhodnotenie plnenia za rok 2024.....	6
3.1.1.	OBLASŤ VZDELÁVANIE	7
3.1.2.	OBLASŤ ZAMESTNANOSŤ.....	8
3.1.3.	OBLASŤ BÝVANIE	9
3.1.4.	OBLASŤ ZDRAVIE.....	9
3.1.5.	OBLASŤ BOJ S PROTIRÓMSKYM RASIZMOM A PODPORA PARTICIPÁCIE.....	10
4.	NEPLNENÉ AKTIVITY A NÁPRAVNÉ OPATRENIA	11
5.	ZÁVER.....	20
5.1.	SUMÁR PLNENIA ZA ROK 2024	20
6.	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	21

1. ÚVOD

Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030¹ (ďalej len „Stratégia 2030“) je záväzkom vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), ktorý určuje hlavné smerovanie verejných politík s cieľom dosiahnuť výrazné zlepšenie v oblasti rovnosti a začlenenia Rómov. Stratégia 2030 obsahuje základné východiská a ciele, ktoré sa zameriavajú na ukončenie segregácie rómskych komunít, podporu sociálneho začlenenia, boj proti diskriminácii, zmenu postojov a zlepšenie spolužitia. Tento rámcový strategický dokument bol schválený vládou SR dňa 7. apríla 2021 uznesením č. 181/2021².

Kľúčovými dokumentmi, ktoré dopĺňajú Stratégiu 2030, sú Akčné plány, ktoré sa pripravujú v trojročných cykloch. Akčné plány na roky 2022 - 2024³ boli schválené vládou SR uznesením č. 256/2022 zo dňa 6. apríla 2022⁴. Súčasťou týchto plánov je aj *Metodický dokument k výpočtu hodnôt indikátorov*⁵, ktorý predstavuje manuál na výpočet hodnôt indikátorov a definuje ich základné parametre, vrátane mernej jednotky, východiskovej hodnoty, zdroja dát, definície a metodiky výpočtu, cieľových hodnôt a zodpovedných orgánov.

Tvorba Stratégie 2030 a jej Akčných plánov prebiehala participatívnym spôsobom za účasti rôznych rezortov, štátnych inštitúcií, akademickej obce, zástupcov miestnej a regionálnej samosprávy, ako aj mimovládnych a neziskových organizácií zameraných na začlenenie vylúčených komunít. Koordináciu rolu/gesciu vo vzťahu k Stratégii 2030 a k napĺňaniu Akčných plánov plní splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „ÚSVRK“). ÚSVRK plní koordináciu funkciu rovnako v procese monitorovania a hodnotenia Stratégie 2030.

Na základe bodu B.3. uznesenia vlády SR č. 181/2021 bol splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity povinný každoročne, počnúc rokom 2023, do 31. mája vypracovať a predložiť na rokovanie vlády monitorovaciu správu plnenia Akčných plánov Stratégie 2030. Z dôvodu potreby poskytnutia väčšieho časového priestoru na spracovanie dát jednotlivým gestorom aktivít, ako aj trvania následných procedúr prípravy správy, bol uznesením vlády Slovenskej republiky č. 155 z 26. marca 2025 bodom B.1. termín predloženia monitorovacej správy zmenený na „každoročne do 30. septembra“.

Cieľom predkladanej monitorovacej správy plnenia Stratégie 2030 (ďalej len „monitorovacia správa“) je na základe informácií o stave plnenia úloh od zodpovedných rezortov zaznamenať stav plnenia jednotlivých aktivít všetkých piatich prioritných oblastí Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2024.

Podrobný prehľad plnenia jednotlivých aktivít za monitorovacie obdobie 2024 je uvedený v tabuľkovej prílohe.

¹ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/strategia_2030.pdf

² Dostupné online na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19150/1>

³ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/akcne_plany_strategie_2030_na_roky_2022_2024_final.pdf

⁴ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/uznesenie_vlady_c_256_2022.pdf

⁵ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/05_priloha-ap_metodicky-dokument-k-indikatorom_final.pdf

2. MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE

Proces monitorovania a hodnotenia Stratégie 2030 vychádza z metodického dokumentu *Hodnotenie a monitorovanie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030*⁶, ktorého finálna verzia bola schválená na zasadnutí Tematickej pracovnej skupiny splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 (ďalej len „Tematická pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie“) dňa 21.10.2022. Metodický dokument predstavuje jednotný rámec pre hodnotenie a monitorovanie napĺňania cieľov Stratégie 2030 a určuje základné štandardy, prostredníctvom ktorých bude proces hodnotenia a monitorovania prebiehať.

Kľúčovým nástrojom v procese monitorovania a hodnotenia inkluzívnych politík, je viacročný národný projekt *Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu, predovšetkým marginalizované rómske komunity – I. fáza (ďalej „NP MaHIP I.“)*.⁷ Projekt nadväzuje na Národný projekt „*Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity*“⁸, ktorý bol realizovaný ÚV SR/ÚSVRK v rokoch 2016-2023 v rámci predchádzajúceho programového obdobia 2014-2020. NP MaHIP I. priebežne, počas celej realizácie, zabezpečuje pravidelný zber administratívnych dát od ministerstiev a ostatných orgánov štátnej a verejnej správy, ktoré sú spracovávané do každoročných monitorovacích správ plnenia Stratégie 2030.

Monitorovanie napĺňania cieľov Stratégie 2030 v Slovenskej republike prebieha okrem monitorovacej správy plnenia Akčných plánov Stratégie 2030, ktorá je každoročne predkladaná vláde Slovenskej republiky, aj prostredníctvom národnej správy o napĺňaní Stratégie 2030 predkladanej Európskej komisii. Táto povinnosť monitorovania vyplýva z Oznámenia Európskej komisie Európskemu parlamentu a Rade - Únia rovnosti: strategický rámec EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov (KOM/2020/620)⁹, ktoré členským krajinám ukladá povinnosť predkladať správu o realizácii Stratégie 2030 v dvojročnej periodicite. Za predloženie správy zodpovedá ÚSVRK. Posledná národná správa o napĺňaní Stratégie 2030 za roky 2023 a 2024 bola predložená Európskej komisii v júni 2025.

Napriek tomu, že Európska komisia periodicitu predkladania národných správ určuje na dvojročné obdobie, správa o pokroku v napĺňaní Akčných plánov Stratégie 2030 v SR, ktorá je pripravovaná pre potreby národnej úrovne, je predkladaná vláde SR každoročne. Zvýšená miera periodicity má posilniť angažovanosť zainteresovaných rezortov, a slúži v prospech včasného zabezpečovania nápravných opatrení v prípadoch, kedy napĺňanie jednotlivých opatrení a cieľov nie je realizované v súlade s plánovaným harmonogramom.

Monitorovacia správa plnenia Akčných plánov Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 za rok 2023 bola vzatá na vedomie na rokovaní vlády SR dňa 4. septembra 2024.

⁶ Dostupné online na: https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/metodicky_dokument_ham_2022_final.pdf

⁷ Obdobie realizácie projektu: 09/2023 – 10/2026.

⁸ Dostupné online na: <https://romovia.vlada.gov.sk/narodne-projekty/npmah/>

⁹ Dostupné online na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9a007e7e-08ad-11eb-a511-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

3. MONITOROVANIE NAPŔŔANIA AKČNÝCH PLÁNOV STRATÉGIE 2030 ZA ROK 2024

Monitorovacia správa je pripravovaná vo forme štandardizovanej monitorovacej tabuľky. Tabuľka je vytvorená tak, aby poskytla priestor pre informácie o napŔŔaní každej z piatich prioritných oblastí Stratégie 2030 v rovnakej štruktúre a v porovnateľnom rozsahu. Rozsah údajov, ktoré sú v súvislosti s napŔŔaním jednotlivých cieľov poskytované, zahŕňa:

- Uvedenie cieľa, opatrenia, aktivity a merateľného ukazovateľa/ukazovateľov danej aktivity;
- Východiskovú hodnotu uvedeného ukazovateľa na začiatku Stratégie 2030/sledovaného obdobia;
- Cieľovú a dosiahnutú hodnotu sledovaného ukazovateľa v jednotlivých rokoch;
- Relevanciu aktivity v sledovanom období, t.j. roky, v ktorých je aktivita vykazovaná;
- Výšku alokovaných finančných zdrojov;
- Odhadovanú výšku finančných zdrojov investovaných počas sledovaného obdobia v delení na EŠIF, štátny rozpočet a rozpočet ďalších subjektov;
- Vynaložené personálne kapacity;
- Určenie subjektu zodpovedného za realizáciu aktivity;
- Zdroj dát, prostredníctvom ktorých je pokrok vykazovaný;
- Opis realizovaných aktivít;
- Ak je relevantné, tak zoznam ďalších subjektov zapojených do realizácie sledovanej aktivity, spôsob ich zapojenia a rozsah úloh;
- Vyhodnotenie plnenia aktivity zo strany zodpovedného subjektu;
- Uvedenie dôvodov a nápravných opatrení v prípade, ak sa aktivita neplnila, resp. ak stanovená cieľová hodnota nebola naplnená;
- Slovné a známkové hodnotenie plnenia zo strany panelu expertov;
- Prípadné vyjadrenie gestorov k hodnoteniu expertov.

Vyššie uvedené informácie, okrem hodnotenia zo strany panelu expertov, poskytli pre potreby vypracovania monitorovacej správy za rok 2024 rezorty a iné organizácie, ktoré niesli zodpovednosť za napŔŔanie konkrétnych aktivít. ÚSVRK v súvislosti s ročnou monitorovacou správou poskytol jednotlivým gestorom pri vypŔŔaní monitorovacej tabuľky asistenciu súvisiacu s technickou podporou potrebnou pre vyplnenie tabuľky. ÚSVRK nevstupoval do obsahovej a vecnej stránky informácií poskytnutých zo strany jednotlivých gestorov.

Dňa 13. februára 2024 vyhlásil ÚSVRK výzvu na výber expertov a expertiek do tzv. panelu expertov, ktorí majú v procese monitorovania za úlohu overiť správnosť obsahovej a vecnej stránky údajov, poskytnutých jednotlivými gestormi, a posúdiť reálny vplyv vykazovaných programov/aktivít na napŔŔanie cieľov Stratégie 2030. Panel expertov plní kľúčovú úlohu v súvislosti s prítomnosťou kontrolného mechanizmu a mechanizmu pre prijatie včasných nápravných opatrení. Poradná výberová komisia odporučila prijatie jedného až dvoch expertov v každej z piatich prioritných oblastí Stratégie 2030, a to v závislosti od množstva aktivít v jednotlivých oblastiach. Členstvo v paneli expertov bolo vybraným expertom a expertkám udelené na dva roky. Zároveň, 18. februára 2025 bola vyhlásená doplnková výzva o členstvo v paneli expertov pre oblasť vzdelávanie, v rámci ktorej bola vybraná druhá expertka pre túto prioritnú oblasť. Zoznam expertov a expertiek, ktorí sa zapojili do procesu monitorovania plnenia aktivít za rok 2024, pričom tento proces prebiehal počas roku 2025, je nasledovný:

- Oblasť Vzdelávanie: doc. PhDr. Viera Šilonová, PhD.; prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.;
- Oblasť Zamestnanosť: Mgr. Michaela Mudroňová; Ing. Milan Vaňo;
- Oblasť Bývanie: Mgr. Alexander Mušinka, PhD.;
- Oblasť Zdravie: prof. MUDr. Kvetoslava Rimárová, CSc.;
- Oblasť Boja s protirómskym rasizmom a podpora participácie: Mgr. Zuzana Havírová, PhD.

Hodnotenia členov panelu expertov, vyjadrené prostredníctvom krátkeho komentára a bodového ohodnotenia plnenia aktivít, sa sústreďujú najmä na interpretáciu údajov ohľadom plnenia jednotlivých aktivít zo strany zodpovedných gestorov. Hodnotenia členov panelu expertov boli následne zaslané subjektom zodpovedným za plnenie aktivít na vyjadrenie a na prípadné prijatie potrebných nápravných opatrení. S cieľom objektívneho posúdenia (ne)plnenia aktivít a návrhu vhodných nápravných opatrení bola zo strany ÚSVRK ponúknutá možnosť spoločného stretnutia gestora, experta/expertky a zamestnancov ÚSVRK. V dôsledku týchto stretnutí a spoločnej diskusie bolo možné hodnotenie, ako aj nápravné opatrenia, upraviť.

Monitorovacia správa je predkladaná na rokovanie vlády SR, a jej obsah je prednesený i vo vybranom výbore Národnej rady SR. Po prerokovaní vládou SR bude monitorovacia správa prezentovaná Tematickej pracovnej skupine pre monitorovanie a hodnotenie.

3.1. Vyhodnotenie plnenia za rok 2024

V rámci hodnotenia stavu plnenia mohli gestori aktivít vyhodnotiť plnenie jednotlivých aktivít v nasledujúcich kategóriách: „splnená“, „prebieha realizácia“, „prebieha príprava“ a „nesplnená“.

- Ako „**splnená**“ je aktivita označená v prípade, ak došlo k naplneniu merateľných ukazovateľov, a jej implementácia v danom roku končí.
- V prípade, že implementácia aktivity presahuje aj do nasledujúceho roku, aktivita je vyhodnotená ako „**prebieha realizácia**“. Táto kategória je uplatňovaná predovšetkým pri viacročných národných projektoch a výzvach.
- Aktivity vyhodnotené ako „**prebieha príprava**“, sú aktivity s omeškanou realizáciou, ktoré sa už nachádzajú vo fáze prípravy implementácie, t.j. boli podniknuté určité kroky potrebné na ich realizáciu, ale samotná realizácia sa ešte nezačala. Z tohto dôvodu sú dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov na nulovej hodnote.
- Pri „**nesplnených**“ aktivitách sú hodnoty merateľných ukazovateľov rovnako nulové. V tomto prípade však neprebehli žiadne prípravné kroky. Aktivita mohla byť presunutá do ďalšieho roku, alebo sa od nej úplne odstúpilo, a s jej realizáciou sa ani v ďalšom roku nepočíta.

Členovia panelu expertov vyhodnocovali realizáciu danej aktivity v rámci sledovaného obdobia celkovým hodnotením na škále 1 - 5, pričom 1 je najviac uspokojivé a 5 najmenej uspokojivé hodnotenie. Toto celkové hodnotenie bolo tiež rámcovo zjednotené, aby sa zabezpečila väčšia objektívnosť hodnotenia, a zároveň porovnateľnosť hodnotenia naskrz jednotlivými akčnými plánmi:

- **Celkové hodnotenie 1** - Ak sa aktivita splnila alebo priebežne realizovala podľa očakávaní a plánu – cieľové hodnoty ukazovateľov sú naplnené – gestori si splnili svoj záväzok.
- **Celkové hodnotenie 2** - Aktivita sa splnila alebo priebežne realizovala, ale očakávania a cieľové hodnoty neboli naplnené podľa plánu z objektívnych dôvodov, ktoré gestor nevedel

ovplyvniť. Resp. ak očakávania a cieľové hodnoty neboli dosiahnuté z dôvodov určitej nečinnosti gestora, boli realizované, resp. navrhnuté dodatočné nápravné opatrenia.

- **Celkové hodnotenie 3** - Aktivita sa priebežne realizovala, avšak pod rámec očakávaní, resp. došlo k oneskoreniu plnenia (aktivita sa nachádza vo fáze prípravy), cieľové hodnoty neboli naplnené, a gestor nenavrhol adekvátne nápravné opatrenia.
- **Celkové hodnotenie 4** – Aktivita sa neplní z dôvodov, ktoré gestor vie vyargumentovať, zároveň gestor navrhol adekvátne nápravné opatrenia.
- **Celkové hodnotenie 5** - Aktivita sa neplní, gestor odmietol realizovať aktivitu, a nenavrhol žiadne nápravné opatrenia.
- Celkové hodnotenie je možné znížiť v prípade nízkej relevancie výstupu alebo plnenia aktivity k napĺňaniu cieľov Stratégie 2030.

Vzhľadom na to, že rok 2024 uzavrel cyklus Akčných plánov pre obdobie 2022-2024, aktivity boli vyhodnotené aj z pohľadu celého cyklu a to buď ako **splnené**, **častočne splnené** alebo **nesplnené**.

3.1.1. OBLASŤ VZDELÁVANIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Vzdelávanie za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia za rok 2024				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Zlepšiť školské výsledky detí a žiakov z MRK od obdobia ranej starostlivosti až po uplatnenie na trhu práce	12	3	6	3	0	3	6	2	1	0
2. Zvýšiť počty a kvalitu pedagogických, odborných a pomocných zamestnancov pri edukácii detí a žiakov z MRK	2	1	1	0	0	2	0	0	0	0
3. Zabezpečiť dostatok kapacít materských a základných škôl s prítomnosťou detí a žiakov z MRK	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
4. Systematicky predchádzať, zmierňovať a eliminovať prejavy segregácie v edukačnom procese na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému	3	2	1	0	0	0	0	2	1	0
5. Zvýšiť inkluzívnosť škôl prostredníctvom systémovej a metodologickej podpory individualizácie edukačného procesu	4	0	4	0	0	2	1	1	0	0
6. Rozvíjať rómsku národnostnú identitu a podporovať realizáciu práv Rómov a Rómok ako národnostnej menšiny, s osobitým zreteľom na jazykové práva	13	2	10	0	1	4	5	3	0	1
Celkovo	35	8	23	3	1	11	13	8	2	1

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Vzdelávanie za obdobie 2022-2024

Vyhodnotenie aktivity	Splnená	Čiastočne splnená	Nesplnená
Počet aktivít	24	7	4

Tabuľka: Prehľad plnenia čerpania AP Vzdelávanie v EUR

Fondy EÚ	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
33 526 883	6 108 022	128 509 777	3 500	168 148 182

3.1.2. OBLASŤ ZAMESTNANOSŤ

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zamestnanosť za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Zabezpečiť pre MRK rovnaké príležitosti, zvýšiť potrebné zručnosti a získať praktické skúsenosti na prechod zo vzdelávania na trh práce	12	0	12	0	0	2	6	2	2	0
2. Zvýšiť účinnosť, kvalitu poskytovaní a rozšíriť dostupnosť verejných a neverejných služieb zamestnanosti a aktívnych opatrení trhu práce (AOTP) pre MRK	9	2	7	0	0	7	1	1	0	0
3. Vytvárať podmienky pre podporu zamestnávania MRK u zamestnávateľov, s dôrazom na zamestnávateľov v oblasti sociálnej ekonomiky	7	0	6	0	1	1	4	0	1	1
4. Znížiť diskrimináciu na trhu práce a iné prejavy protirómskeho rasizmu	5	1	2	1	1	3	0	0	1	1
Celkovo	33	3	27	1	2	13	11	3	4	2

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zamestnanosť za obdobie 2022-2024

Vyhodnotenie aktivity	Splnená	Čiastočne splnená	Nesplnená
Počet aktivít	20	9	4

Tabuľka: Prehľad čerpania AP Zamestnanosť v EUR

Fondy EÚ	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
97 634 281	33 578 430	0	54 000	131 266 711

3.1.3. OBLASŤ BÝVANIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Bývanie za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Znížiť počet nelegálnych obydľí v MRK	5	3	2	0	0	4	1	0	0	0
2. Zlepšiť prístup a využívanie základnej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti v MRK	10	4	5	0	1	4	3	0	2	1
3. Zvýšiť kvalitu bývania v MRK	11	2	7	1	1	4	3	2	2	0
4. Zvýšiť istotu bývania Rómov	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
5. Znižovanie rezidenčnej segregácie Rómov	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
6. Znížiť diskrimináciu Rómov v bývaní	3	1	2	0	0	3	0	0	0	0
Celkovo	31	12	16	1	2	17	7	2	4	1

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Bývanie za obdobie 2022-2024

Vyhodnotenie aktivity	Splnená	Čiastočne splnená	Nesplnená
Počet aktivít	17	8	6

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Bývanie v EUR

Fondy EÚ	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
50 927 751	6 289 601	0	3 023 399	60 240 751

3.1.4. OBLASŤ ZDRAVIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zdravie za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Merať rozdiely v zdravotnom stave medzi MRK a všeobecnou populáciou, ktoré sa budú dať využívať pri nastavovaní zdravotných politík	3*	0	2	0	0	0	0	2	0	0
2. Podpora zdravého životného štýlu a prevencie ochorení v osídleniach MRK	10	1	5	0	4	4	1	1	0	4
3. Rovnaký prístup k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti pre MRK	8	4	4	0	0	8	0	0	0	0
Celkovo	21*	5	11	0	4	12	1	3	0	4

*Aktivita 1.1.2 nebola zo strany gestora (IZA) vyhodnotená.

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Zdravie za obdobie 2022-2024

Vyhodnotenie aktivity	Splnená	Čiastočne splnená	Nesplnená
Počet aktivít	12	6	3

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Zdravie v EUR

Fondy EÚ	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
5 432 719	1 077 884	0	0	6 510 603

3.1.5. OBLASŤ BOJ S PROTIRÓMSKYM RASIZMOM A PODPORA PARTICIPÁCIE

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
1. Bojovať proti diskriminácii a protirómskemu rasizmu	9	3	4	0	2	6	1	0	1	1
2. Znížiť predsudky a stereotypy o Rómoch a Rómkach, posilniť ľudskoprávnú výchovu a výchovu k tolerancii	10	2	4	1	3	5	0	0	2	3
3. Posilniť participáciu Rómov a Rómkov na všetkých úrovniach	10	0	5	3	2	2	0	1	3	4
Celkovo	29	5	13	4	7	13	1	1	6	8

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie za obdobie 2022-2024

Vyhodnotenie aktivity	Splnená	Čiastočne splnená	Nesplnená
Počet aktivít	13	6	10

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie v EUR

Fondy EÚ	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
0	2835033	0	1381414	4216447

4. NEPLNENÉ AKTIVITY A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

V rámci odpočtu aktivít Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2024 bolo celkovo 16 aktivít vyhodnotených zo strany gestorov ako „neplnených“. Gestori v rámci odpočtu týchto aktivít uvádzali okrem dôvodu neplnenia aj nápravné opatrenia, ktoré boli realizované, alebo plánujú byť realizované v najbližšom období za účelom naplnenia stanovených cieľov. Okrem hodnotenia expertov uvádzame v niektorých prípadoch aj spätnú väzbu gestorov na toto hodnotenie.

AP Vzdelávanie - 6.4.2 Realizovať jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre štátnych zamestnancov vrátane ovládania rómskeho jazyka

Gestor: ÚV SR (ÚSVNM)

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor aktivity uvádza, že v roku 2024 sa nerealizovali školenia pre štátnych zamestnancov v rómskom jazyku, nakoľko neboli zaznamenané žiadosti/dopyt o takéto vzdelávanie. Dávajú do pozornosti nutnosť/potrebu toho, aby takáto aktivita mala podporu zdola. Bude taktiež potrebné viesť viacstranné rokovania s ÚSVRK a IVS pre zmapovanie potrieb.

Nápravné opatrenia: Nie sú uvedené.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Aktivita nebola zrealizovaná. Uvedeným dôvodom je slabý dopyt po takomto vzdelávaní. Gestor neuvádza žiadne návrhy nápravných opatrení. Pri opise zmieňuje potrebu viacstranného rokovania s ÚSVRK a IVS pre zmapovanie potrieb.“

AP Zamestnanosť - 3.1.1. Zabezpečiť finančnú podporu na aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane MRK a osobitne žien, prostredníctvom zvyšovania záujmu o podnikanie

Gestor: MPSVR SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: MPSVR SR uvádza, že pôvodne nejasné zadanie úlohy nebolo dodatočne preformulované i napriek odporúčaniu z roku 2022. K realizácii aktivity v roku 2024 nedošlo práve zo spomínaného dôvodu.

Nápravné opatrenia: Gestor nepodnikol nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „V roku 2024 sa táto aktivita opätovne nerealizovala, napriek tomu, že jej potreba pretrváva. Kľúčový problém pretrváva už tretí rok – úloha je nejednoznačne formulovaná, a nie je zjavné, či jej predmetom má byť podpora podnikania, alebo všeobecná aktivizácia marginalizovaných skupín. Práve absencia jednoznačného výkladu úlohy a určenia zodpovedného odborného útvaru spôsobila, že k žiadnej reálnej implementácii neprišlo. Pretrvávajúca nečinnosť v tejto oblasti je neudržateľná – najmä s ohľadom na situáciu rómskych žien, ktoré sú často konfrontované s viacnásobným znevýhodnením na trhu práce. Akčný plán, ktorého cieľom má byť inkluzívny prístup, si nemôže dovoliť takúto mieru vágnosti. Odporúčame preto túto úlohu preformulovať, legislatívne alebo programovo ukotviť a jasne priradiť gestorstvo. Až potom je možné očakávať akýkoľvek reálny dopad.“

AP Zamestnanosť 4.2.2. Realizovať aktivity (osvetového charakteru) pre odbúravanie negatívnych stereotypov týkajúcich sa tradičného rozdelenia sociálnych rolí

Gestor: MPSVR SR (ÚV SR/ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: MPSVaR SR uvádza, že k naplneniu aktivity uskutočnilo stretnutie so SNSĽP a iniciovalo komunikáciu so samosprávami prostredníctvom oslovenia starostov a starostiek.

MPSVR SR identifikovalo ako hlavné prekážky v realizácii nízky záujem zo strany samospráv o realizáciu vzdelávacích aktivít, ako aj obmedzené možnosti financovania z dôvodu konsolidácie výdavkov v rozpočtovej kapitole MPSVR SR. Zároveň avizuje, že v rámci Programu Slovensko došlo k presunu aktivít do priority 4P6, ESO 4.10, pričom gestorom sa stal ÚSVRK.

Nápravné opatrenia: Gestor uviedol, že ohľadom realizácie aktivity už oslovil spolupracujúce subjekty.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Aj v roku 2024 sa realizácia aktivity nepodarila, hoci MPSVR SR podniklo niekoľko vstupných krokov – zorganizovalo rokovanie so SNSLP a oslovilo starostov a starostky v území. Aktivity však zostali len vo fáze príprav, a to najmä pre nízky záujem zo strany samospráv a obmedzené rozpočtové možnosti spôsobené konsolidáciou výdavkov. Významne tiež zasiahla zmena implementácie – presun aktivity do kompetencie ÚSVRK v rámci priority 4P6 Programu Slovensko. Táto zmena si vyžaduje lepšiu koordináciu, preberanie zodpovednosti novým gestorom a vytvorenie funkčných nástrojov podpory pre realizáciu v území. Bez aktívneho zapojenia nového gestora, cieľenej spolupráce s občianskym sektorom a flexibilného prístupu k podpore miestnych iniciatív ostáva naplnenie aktivity stále iba na papieri. Úloha má silný potenciál, ale vyžaduje si dôraznejší humánny prístup a politickú vôľu k jej oživeniu. Opäť možno odporučiť ako pri aktivite 4.2.1 - pokiaľ gestor nenachádza odozvu u samospráv je možné osloviť MVO, ktoré sa danej téme v regiónoch dlhodobo venujú.“

AP Bývanie - 2.2.3. Zriadiť pracovnú skupinu zameranú na riešenie legislatívno-technických otázok súvisiacich s riešením nelegálneho spôsobu umiestňovania odpadov a následnými možnosťami odstraňovania takto uložených odpadov

Gestor: MŽP SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor neuviedol dôvody nezriadenia pracovnej skupiny pri aktivite, ktorá bola prenesená z predchádzajúceho roku, v rámci ktorej sa avizovala príprava predmetnej pracovnej skupiny.

Nápravné opatrenia: Gestor rovnako neuviedol nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie: 5. „V minulom hodnotení som uvedenú aktivitu hodnotil známku 4, lebo aj napriek skutočnosti, že sa aktivita vôbec nerealizovala, táto sa predpokladala realizovať v roku 2024. Bohužiaľ, ani v tomto roku sa uvedená aktivita nerealizovala a zodpovedný subjekt nenaznačuje ani teoretickú snahu (resp. možnosť) jej realizácie v budúcnosti, preto nie je možné ju hodnotiť inak ako 5.“

AP Bývanie - 3.2.5. Projekt svojpomocnej výstavby do vlastníctva, so zohľadnením doterajších skúseností

Gestor: ÚV SR (ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor uviedol, že pri tvorbe AP Bývanie na roky 2022 - 2024 sa predpokladalo, že dôjde zo strany SEP (v tom čase pod MV SR), k podpore projektov svojpomocnej výstavby, keďže v území sa už niekoľko rokov realizovali viaceré projekty svojpomocnej výstavby (rodinných domov). Vzhľadom na organizačné zmeny (začlenenie SEP pod organizačný útvar ÚSVRK) prišlo následne k prehodnoteniu takto navrhovanej aktivity a to aj z dôvodu, že nie je možné, aby sa prostredníctvom výziev (aj zdrojov EÚ) podporovala priamo výstavba bytov či rodinných domov viazaná na priame nadobudnutia osobného vlastníctva.

Nápravné opatrenia: V roku 2024 ÚSVRK vypísal výzvu - Výzva pre zlepšenie podmienok bývania v obciach z Atlasu rómskych komunít (Kód výzvy: PSK-UV-009_2024-DV-EFRR s termínom vyhlásenia 21.10.2024 a alokáciou (EÚ zdroj): 44 000 000 Eur), určenú pre všetky kraje s výnimkou Bratislavského kraja pre obce z Atlasu. Pôjde o aktivity, ako sú obstaranie nájomného bytu novou výstavbou, stavebnými úpravami, rekonštrukcia nájomného bytu, práce súvisiace s obstaraním nájomného bytu,

obstaranie technickej vybavenosti k nájomnému bytu výstavbou, prípravnú a projektovú dokumentáciu, zabezpečenie stavebného dozoru, ale aj nákup pozemkov či interiérového vybavenia. Oprávneným nákladom budú aj výdavky prijímateľa súvisiace s výkonom činnosti asistenta bývania či rezerva na nepredvídané výdavky súvisiace so stavebnými prácami. V rámci tejto výzvy boli zohľadnené všetky skúsenosti viažuce sa na podporu nájomného bývania (nie je však možné hovoriť o nadobudnutí osobného vlastníctva). Z toho dôvodu nebude plnený ani uvedený ukazovateľ 10 podporených projektov. Predpokladá sa však, že po vyhodnotení podaných žiadostí dôjde k zvýšeniu počtu merateľného ukazovateľa - počtu podporených projektov. Čo sa týka podpory svojpomocnej výstavby (v rámci uvedenej aktivity) by malo MPSVR SR v roku 2024 realizovať aktivity týkajúce sa asistencie svojpomocnej výstavby (podrobnosti je ale potrebné overiť).

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie: 3. „Plne chápem, že uvedená aktivita sa z dôvodu legislatívnych a organizačných zmien nerealizovala. V tomto smere by bolo vhodné uvedenú aktivitu z AP úplne vyčiarknuť a vôbec ju nehodnotiť. ÚSVRK sa však tejto aktivity zhostil aspoň čiastočne a nahradil ju inými (príbuznými) aktivitami, ktoré im financie a legislatíva umožňujú, čím došlo aspoň k čiastočnému naplneniu filozofie špecifického cieľa. Preto si dovoľím aspoň v teoretickej rovine nesúhlasiť s konštatovaním, že uvedená aktivita sa nespĺnila - skôr by som to vnímal ako čiastočne splnené. Z tohto dôvodu ju hodnotím 3.“

AP Zdravie - 2.1.1. Zber a analýza dát o úrovni podmienok pre zdravie v MRK (správanie súvisiace so zdravím, psychická záťaž, materiálne podmienky, dostupnosť a kvalita zdravotnej starostlivosti, sociálne postavenie)

Gestor: Zdravé regióny

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor uvádza, že aktivita bola presunutá k záveru realizácie projektu NP Zdravé komunity (2024 - 2029).

Nápravné opatrenia: Uvedený zber sa bude realizovať v roku 2027 a je už súčasťou nového AP Zdravie na roky 2025 - 2027. V roku 2025 je taktiež naplánovaný rozsahom menší zber údajov o úrovni zdravotnej gramotnosti v zapojených lokalitách NP ZK a v kontrolných lokalitách.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Aktivita sa nerealizovala a bola presunutá do ďalšieho AP na roky 2025-2027.“

AP Zdravie - 2.2.1. Príprava návrhu legislatívnej zmeny na rok 2024, konkrétne úprava zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 87c tak, aby sa medzi oprávnené osoby v rámci uvedeného paragrafu zaradili osoby poberajúce dávku v hmotnej núdzi

Gestor: MZ SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor aktivity MZ SR uvádza, že aktivita bola do AP 2022-2024 zaradená na popud Útvaru hodnoty za peniaze. Vzhľadom na pretrvávajúci problém, ktorý aktivita mala adresovať (doplatky na lieky a zdravotné pomôcky tvoria 71% finančnej spoluúčasti pacientov, jednej z najväčších bariér), je však potrebné pracovať na opatreniach na jeho zmiernenie. Z bilaterálneho stretnutia medzi ÚSVRK a MZ vyplynulo, že vzhľadom na potrebu konsolidovať štátny rozpočet sa rozširovanie okruhu oprávnených osôb javí ako politicky pomerne nepriechodné. Aj z toho dôvodu malo byť cieľom bilaterálneho stretnutia s MPSVaR hľadanie alternatívnych politík pre zníženie tejto bariéry.

Nápravné opatrenia: Gestor neuvádza nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „V popise riešenia novej implementácie aktivity sa uvádza, že doplatky za lieky a zdravotné pomôcky predstavujú značnú časť finančnej spoluúčasti

pacientov. Aktivita nemohla byť splnená s ohľadom na niekoľko legislatívnych, ekonomických a politických dôvodov. Z hľadiska ekonomiky by aktivita predstavovala vysokú finančnú záťaž pre štátny rozpočet a bola by prekážkou v niektorých konsolidačných opatreniach. Z hľadiska MRK by bolo problematické etické a právne vymedzenie oprávnených osôb určených na preplatenie úhrady liekov a zdravotných pomôcok. Aktivitu teda hodnotím ako nesplnenú.“

Reakcia gestora na hodnotenie experta: Aktivita nebola splnená, pretože ju neformulovalo MZ SR, a preto to nebolo prioritou MZ SR.

AP Zdravie - 2.5.1 Vykonávanie návštevných služieb novorodencov a dojčiat v prostredí s MRK poskytovateľom pediatrickej starostlivosti spojené so zdravotnou edukáciou a povzbudením matiek k účasti na gynekologickej prevencii

Gestor: BSK

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor aktivity BSK uvádza, že v roku 2024 neboli realizované žiadne výjazdy z dôvodu, že na aktivitu neboli alokované žiadne finančné zdroje. K aktivite sa dodatočne vyjadrilo aj MZ SR s tým, že MZ SR predložilo v auguste 2024 návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 577/2004 Z. z.“), ktorého cieľom je skvalitnenie zdravotnej starostlivosti poskytovanej v rozsahu ošetrovateľskej praxe dieťaťa s potrebou ošetrovateľskej starostlivosti, najmä dieťaťa so zdravotným postihnutím a dieťaťa zo sociálne slabého prostredia, po prepustení z ústavného zdravotníckeho zariadenia do domáceho prostredia alebo iného prirodzeného prostredia. Cieľom návrhu zákona je na základe verejného zdravotného poistenia poskytovať dieťaťu v domácom prostredí ošetrovateľské výkony agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Na základe verejného zdravotného poistenia sa plne uhrádza aj zdravotná starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou, ktorá poskytuje špecializovanú ošetrovateľskú starostlivosť v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii alebo v špecializačnom odbore intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v neonatológii alebo v špecializačnom odbore intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii alebo sestrou s pokročilou praxou podľa osobitného predpisu na neonatologickom pracovisku ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo pediatrickom oddelení ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v komunite, v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou v rozsahu najviac štyri návštevy dieťaťa s potrebou poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti počas šiestich týždňov po prepustení z ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ďalej je zámerom návrhu zákona odbremeniť pracoviská ústavných zdravotníckych zariadení od dodatočných konzultácií poskytovaných zákonným zástupcom po prepustení dieťaťa do domáceho prostredia alebo iného prirodzeného prostredia dieťaťa, odľahčiť ambulancie zmluvných pediatrov, ktorí poskytujú všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast, od takých ošetrovateľských výkonov, ktoré môže poskytovať agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, a v neposlednom rade poskytnúť zákonnému zástupcovi pomoc so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o dieťa, vrátane edukácie a podpory dojčenia. Zákon č. 577/2004 Z. z. je v platnosti od 31. 12. 2024.

Nápravné opatrenia: Gestor neuvádza nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie - 5 (po dopĺňujúcom vyjadrení MZ SR): „Aktivity neboli realizované, schválenie nového zákona a prechod starostlivosti o matku novorodenca v domácom prostredí do ADOS je významným krokom, ale v roku 2024 ešte nebol platný. Aktivita nebola realizovaná, hlavne z dôvodov neposkytnutia finančných prostriedkov, merateľné ukazovatele neboli dosiahnuté.“

AP Zdravie - 2.5.2 Hodnotenie plnenia aktivít opatrenia 2.5.1 pre účely tvorby metodiky práce pilotného projektu, pre implementáciu v ďalších samosprávnych krajoch

Gestor: BSK

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Gestor aktivity BSK uvádza, že aktivita nemohla byť realizovaná, keďže je naviazaná na plnenie predchádzajúcej aktivity, ktorá nebola splnená.

Nápravné opatrenia: Gestor neuvádza nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5: „Aktivitu hodnotím ako nesplnenú, je naviazaná na aktivitu 2.5.1 a teda logicky nebola splnená a merateľné ukazovatele neboli dosiahnuté.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 1.1.2 Vytvoriť publikáciu „Boj s protirómskym rasizmom“

Gestor: ÚV SR (ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Samostatná publikácia nebola vytvorená. Gestor uvádza ako hlavný dôvod personálne poddimenzovanie odboru a fluktuáciu osôb na odbore, ako aj otázku neexistencie alokovaných zdrojov. Rovnako upozorňuje na absentujúce vstupné dáta – zadanie publikácie (obsah publikácie, zámer, výstup, cieľová skupina, a pod.).

Nápravné opatrenia: Gestor uvádza, že plnenie bolo realizované v rámci aktivity 1.3.1. (Vypracovať analýzu prekážok nedostatočného uplatňovania antidiskriminačnej legislatívy vo vzťahu k Rómom a Rómkam). Z dôvodu absencie podkladového materiálu (dôvodovej správy k AP 2022-2024), ktorý by detailne popisoval zámer a obsah aktivít, sa gestor rozhodol vyhotoviť dôvodovú správu k AP 2025-2027 v prioritnej oblasti Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie, ktorého príprava prebiehala v druhej polovici roku 2024.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5: „Aktivita nebola splnená v roku 2024 ako samostatná publikácia, ale podľa gestora je súčasťou plnenia v rámci aktivity 1.3.1. Bolo žiaduce, aby vznikla takáto samostatná publikácia, pričom o obsahu bolo možné rokovať od roku 2022. Žiaľ, plnenie aktivít bolo závislé od ľudských kapacít úradu, čo je možné považovať za problematické, pretože aktivity by sa mali plniť bez ohľadu na to, či sa na Úrade splnomocnenca vlády pre rómske komunity nachádza dostatok kapacít.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 1.3.3 Monitoring protirómskeho konania v oblasti vzdelávania, poskytovania tovarov a služieb (vrátane bývania), zdravotnej starostlivosti a zamestnania

Gestor: SNSLP

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Monitoring v danom roku neprebíhal z personálnych a finančných dôvodov. Samostatná publikácia nebola vytvorená.

Nápravné opatrenia: Gestor uvádza, že Stredisko uskutočnilo v mesiacoch september až november 2024 nezávislé zisťovanie zamerané na overenie výskytu diskriminačnej praxe voči Rómom a Rómkam pri poskytovaní reštauračných služieb v desiatich mestách na východnom Slovensku. Uskutočnené nezávislé zisťovanie prebiehalo v dvoch formách, a to ako terénne situačné testovanie a telefonické testovanie. V roku 2025 SNSLP bude realizovať jeden monitoring, a to monitoring diskriminačnej praxe v oblasti bývania a ubytovania.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4: „Zistenie z tejto aktivity mohlo priniesť cenné dáta v oblasti diskriminácie. To, že SNSLP uskutočnilo čiastočné monitorovanie je síce pozitívne, ale pre potreby naplnenia tejto aktivity nepostačujúce. Súčasne nie je možné na vzorke 10 miest z celého Slovenska považovať túto aktivitu za čiastočne splnenú. To, že sa má urobiť takýto monitoring, trvá od roku 2022, a preto sa na tom mohli všetci zúčastnení podieľať minimálne v prípravách od roku 2022.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 2.2.1 Zrealizovať školenia pre médiá o korektnom zobrazovaní menšín

Gestor: ÚV SR (ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Gestor neuvádza dôvody neplnenia aktivity.

Nápravné opatrenia: Gestor neuvádza nápravné opatrenia.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5: „Nie je celkom jasné, prečo ÚSVRK nepokračoval v tejto aktivite. Tlačový odbor mohol realizovať školenia pre médiá a sám sa mohol zúčastniť iných aktivít, ktoré sa venovali korektnému zobrazovaniu menšín v médiách. To, že sa aktivity v tejto oblasti vôbec nerealizovali, je možné považovať za nešťastné, keďže v predchádzajúcom roku bola aktivita započatá.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 2.5.1 Podporiť vytvorenie stálej expozície rómskej kultúry a histórie v Martine

Gestor: MK SR

Dôvod neplnenia uvedený gestorm: Gestor uvádza, že dlhodobý nedostatok prostriedkov v rozpočtovej kapitole rezortu kultúry výrazne obmedzuje finančné možnosti na realizáciu nových iniciatív, vrátane expozícií. Rekonštrukcia vedenia SNM zároveň obmedzila pokračovanie prípravných a koncepcných rozhovorov o ďalšom smerovaní expozície. V súčasnej dobe, s ohľadom na pretrvávajúce finančné obmedzenia, nie je vytvorenie úplne novej expozície v Martine podľa gestora uskutočniteľné.

Nápravné opatrenia: Gestor uvádza, že vzhľadom na už existujúcu expozíciu s názvom Romano Drom/Cesta Rómov v Múzeu kultúry Rómov v Martine, bola v Etnografickom múzeu v Martine sprístupnená nová výstava s názvom Hin amen muzeum!/Máme múzeum! Výstava výberom exponátov a sprievodných textov prezentuje význam uchovávaní kultúrnej identity Rómov a poukazuje na úlohu múzejníctva v tomto procese, čo z nej robí významný príspevok k napĺňaniu cieľov v oblasti podpory rómskej kultúry.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 4: „Z poskytnutých informácií nie je jasné, či reportované aktivity znamenajú, že sa jedná o stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie v Martine. Už v predchádzajúcich rokoch boli realizátori oboznámení s možnosťou čerpania prostriedkov z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín a takáto stála expozícia mohla byť tvorená postupne práve zo zdrojov tohto fondu.“

Reakcia gestora na hodnotenie experta: „Odporúčanie smerujúce k využívaniu prostriedkov z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín na realizáciu aktivity nie je prípustné, nakoľko Slovenské národné múzeum ako príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR nie je podľa štatútu a výziev Fondu na podporu kultúry národnostných menšín oprávneným žiadateľom. Domnievame sa, že hodnotenie týkajúce sa oboznámenia realizátorov s možnosťou čerpania prostriedkov z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín bolo zo strany expertného hodnotiteľa omylom priradené k aktivite 2.5.1., avšak svojím obsahom by logicky malo patriť k aktivite 2.5.2., ktorá sa týka podpory vzniku a rozvoja expozícií rómskej kultúry v rámci subjektov zriadených vyššími územnými celkami.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie - 2.5.2 Vytvoriť v každom kraji (popr. podporiť už existujúcu) min. jednu stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie v existujúcom múzeu

Gestor: VÚC

Dôvod neplnenia uvedený gestorm **BBSK:** Gemersko-malohontské múzeum, kultúrna inštitúcia v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK je regionálne múzeum so špecializáciou na dokumentáciu hmotnej a duchovnej rómskej kultúry v širšom regióne. V rámci Gemersko-malohontského múzea BBSK sa neuvažuje o zriadení samostatnej špecializovanej expozície zameranej na Rómov, ale realizujú sa tu viaceré podujatia zamerané na zobrazenie života, kultúry a tradícií Rómov.

BSK: Úrad BSK má vo svojej zriaďovacej pôsobnosti len 1 múzeum - Malokarpatské múzeum v Pezinku, ktoré je zamerané na históriu vinohradníctva a vinárstva v malokarpatskej oblasti. V tejto súvislosti nemá naplánovanú samostatnú expozíciu zameranú na sledovanie histórie rómskej menšiny.

KSK: V kultúrnych organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK prebiehajú viaceré aktivity týkajúce sa života a kultúry Rómov. V múzeách a galériách KSK sa nenachádzajú ani nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru.

NSK: Príprava expozície v rámci múzeí si vyžaduje priestorové kapacity a súvisí tiež s možnosťami zbierkových fondov v Múzeách (absencia zbierkových predmetov). Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa NSK bude opätovne zaoberať touto témou a možnosťami v úzkej spolupráci s múzeami vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

PSK: Úrad PSK dlhodobo spolupracuje so Štátnou vedeckou knižnicou v Prešove (konkrétne s dokumentačno-informačným centrom rómskej kultúry), ktorej jedným z cieľov je dokumentácia rómskeho kultúrneho dedičstva, najmä jeho živých prejavov, tvorba digitálnych kultúrnych objektov. Štátna vedecká knižnica úzko spolupracuje s kultúrnymi zariadeniami, ktorých zriaďovateľom je PSK.

TTSK: TTSK je zriaďovateľom šiestich múzeí - Západoslovenské múzeum v Trnave plní funkciu múzea s krajskou pôsobnosťou. Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede, Záhorské múzeum v Skalici, Vlastivedné múzeum v Galante, Balneologické múzeum I. Wintera v Piešťanoch a Vlastivedné múzeum v Hlohovci plnia funkciu múzeí s regionálnou pôsobnosťou. Múzeá nemajú a v blízkej budúcnosti nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru.

ŽSK: V múzeách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK sa nenachádza stála expozícia venovaná rómskej kultúre a histórii. Nakoľko na území kraja v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR sa pod SNM v Martine nachádza samostatné Múzeum kultúry Rómov na Slovensku, považujeme za duplicitné takéto expozície vytvárať. Múzeá ŽSK sú okrem celoslovenskej pôsobnosti v konkrétnych oblastiach (drotárstvo, história dopravy, goralí a pod.) zamerané na prezentáciu regionálnej histórie, tzn., že v týchto expozíciách sa môžu nachádzať odkazy na osoby z rómskej komunity. Samostatnú expozíciu zameranú na odpočítavanú tematiku však múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti v najbližších rokoch realizovať neplánujú."

Nápravné opatrenia: **BBSK:** V rámci Gemersko-malohontského múzea BBSK neuvažujeme o zriadení samostatnej špecializovanej expozície zameranej na Rómov, ale realizujú sa tu viaceré podujatia zamerané na zobrazenie života, kultúry a tradícií Rómov.

BSK: Bratislavský kraj má záujem o spoluprácu s ostatnými krajmi SK8. Vlastný vypracovaný projekt, ktorý zatiaľ nebol realizovaný, pod názvom Žijú medzi nami. Projekt si vyžaduje finančné krytie. Výstava s audiovizuálnymi prvkami by mohla byť putovnou po všetkých krajoch SK8 - najmä kultúrnych a školských zariadeniach zriadených krajom, ale aj v rámci nezriadenej kultúry.

KSK: Z aktivít organizácií KSK zameraných aj na rómsku problematiku: napr. Východoslovenská galéria realizovala projekt House of mine, Múzeum Spiša - exteriérová výstava zameraná na históriu menšín, a teda sčasti na Rómov.

NSK: Múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK plnia funkciu múzea s krajskou pôsobnosťou alebo majú regionálnu pôsobnosť. V súčasnosti nemá žiadne z múzeí NSK stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie. V prípade ponuky na spoluprácu v súvislosti s možnosťou zapožičania putovnej výstavy o Rómskej kultúre a histórii majú múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK záujem o súčinnosť.

PSK: Realizovala sa putovná výstava 11 výtvarných diel na tému rómskeho holokaustu. Autorom diel je výtvarník Jozef Fečo. Autor čerpal inšpiráciu z literárneho diela Eleny Lackovej s názvom Mŕtvi sa nevracajú. Výstava sa v roku 2023 uskutočnila na týchto miestach: Úrad PSK, Vihorlatské múzeum Humenné, Podtatranské osvetové stredisko a Hornozemplínske osvetové stredisko. Návštevnosť v roku 2023 bola celkovo 500 účastníkov. Výstava pokračovala aj v roku 2024. V období od 13.08.2024 do 13.09.2024 bola aj na Úrade PSK a pozrelo si ju približne 300 návštevníkov.

TTSK: Múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nemajú a v blízkej budúcnosti nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru a preferovali by plnenie aktivity formou putovnej výstavy.

ŽSK: Múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v blízkej budúcnosti nepripravujú expozície zamerané na rómsku kultúru. V ďalšom období z priestorových dôvodov preferujú formu putovných výstav.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Stále expozície v každom krajskom múzeu neboli vytvorené, čo znamená, že aktivita nebola splnená. Už v predchádzajúcich rokoch bola poskytnutá informácia, kde je možné čerpať finančné prostriedky na zriadenie stálych expozícií a stále platí, že Fond na podporu kultúry národnostných menšín môže byť cenným finančným zdrojom pre takýto druh aktivít.“

Reakcia gestora na hodnotenie experta: „TTSK: Úloha vytvoriť v každom kraji stálu expozíciu rómskej kultúry a histórie bola vytvorená bez konzultácie s múzeami, ich stavovskou organizáciou, zriaďovateľmi. Predmetná úloha bola predmetom rokovania Kultúrnej sekcie SK8, ktorá vyjadrila výhrady k takto formulovanej úlohe bez predchádzajúcej odbornej diskusie. Samosprávne kraje ako zriaďovatelia múzeí v najbližšej budúcnosti neplánujú realizáciu takto zameranej stálej expozície. Očakávame primárne vytvorenie takejto stálej expozície v gescii SNM v zmysle úlohy 2.5.1 „Podporiť vytvorenie stálej expozície rómskej kultúry a histórie v Martine“ a následnú odbornú diskusiu o možnostiach realizácie úlohy 2.5.2 so zabezpečením možného financovania mimo rozpočtov VÚC.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie- 3.7.2 Pripraviť manuál, na základe ktorého bude možné zhodnotiť, do akej miery antidiskriminačné intervencie zmierňujú predsudky majority, a zároveň podporujú angažovanosť a participáciu na kolektívnej akcii v prospech Rómov tak u majority, ako aj u rómskej menšiny

Gestor: ÚV SR (ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: Gestor aktivity uviedol, že obdobný manuál bol vypracovaný v rámci projektu PolRom na SAV. Konkrétne sa jedná o Manuál pre tvorcov politik a ľudí z praxe (PolRom toolkit). ÚSVRK v tejto veci komunikoval so SAV, keďže v AP nebolo zadefinované, čo by malo byť obsahom nad rámec manuálu SAV. Výsledkom bolo rozhodnutie, že najzmyslupnnejšie a najefektívnejšie pre prácu ÚSVRK je využiť už vypracovaný manuál výskumným tímom SAV, keďže kapacitne ani finančne nemal priestor pokryť vypracovanie obdobného manuálu interne či externe.

Nápravné opatrenia: Gestor avizoval, že s hlavnými ideami manuálu v rámci spôsobu motivácie komunít a ich zapájania do verejných procesov, resp. podpory ich participácie, sa bude pracovať pri brožúrach, ktoré ÚSVRK pripravuje v rámci aktivity 1.3.2 AP 2025-2027 s MV SR.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Táto aktivita mala byť implementovaná spoločne so SAV a mohlo prísť k aktualizácii aj na základe výskumu, ktorý uskutočnila SAV. Je škoda, že napokon aktivita nebola uskutočnená.“

AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie- 3.8.1 Kampaň na podporu zvýšenia informovanosti o úspešných prípadoch v oblasti boja s protirómskym rasizmom a diskrimináciou

Gestor: SNSĽP, ÚV SR (ÚSVRK)

Dôvod neplnenia uvedený gestorom: SNSĽP ako gestor aktivity uviedol ako dôvod neplnenia finančnú náročnosť kampane. Opatrenia prijaté neboli, pretože rozpočet Strediska sa na rok 2025 nezmenil. ÚSVRK ako ďalší gestor uviedol, že mediálny odbor ÚSVRK po personálnych zmenách, ktoré prebehli v roku 2024 nemal plné informácie o plánovanom zameraní predmetnej kampane, t.j. že sa mala týkať prípadov úspešného riešenia nahlasovania diskriminácie. Rovnako neboli jasné forma a potrebný rozsah samotnej kampane.

Nápravné opatrenia: ÚSVRK uviedol, že na webe ÚSVRK je zriadená Antidiskriminačná rubrika, v rámci ktorej prináša formou osobného rozhovoru príbehy úspešných ľudí z rómskej komunity.

Hodnotenie experta: Celkové hodnotenie 5. „Táto aktivita mala prebiehať aj v roku 2023, kedy sa tiež nerealizovala. Cílené kampane o prípadoch, kedy obeť protirómskeho rasizmu a diskriminácie vyhrali súdne spory, poprípade boli úspešné súdne spory v prípade inštitucionálneho protirómskeho rasizmu, mali ukázať, že dôvera v súdny systém je dôležitá. Ani v roku 2023 neprebehla kampaň a rovnako tak ani v roku 2024, preto je možné považovať túto aktivitu za nesplnenú.“

5. ZÁVER

Predkladaný dokument monitoruje plnenie aktivít Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2024 v oblastiach Vzdelávanie, Zamestnanosť, Bývanie, Zdravie a Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie. Zo 149 aktivít, ktorých plnenie bolo určené na rok 2024, bolo 33 vyhodnotených ako splnených, v prípade 90 aktivít prebiehala realizácia, 9 aktivít bolo v priebehu prípravy, 16 aktivít sa neplnilo. Jedna aktivita nebola vyhodnotená gestorom. Celkový objem čerpaných finančných zdrojov na plnenie Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2024 bol 370 382 694 EUR.

Odpočet poskytli jednotlivé rezorty, určené ako zodpovedné subjekty za plnenie aktivít, menovite – ÚV SR (vrátane ÚSVRK a ÚSVNM), Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ministerstvo dopravy SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Ministerstvo zdravotníctva SR (vrátane príspevkovej organizácie Zdravé regióny), Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Slovak Investment Holding, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, jednotlivé samosprávne kraje, Únia miest Slovenska, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

5.1. SUMÁR PLNENIA ZA ROK 2024

Tabuľka: Prehľad plnenia aktivít Stratégie 2030 za rok 2024

Názov špecifického cieľa	Počet aktivít	Vyhodnotenie gestormi/ Stav plnenia				Expertné celkové hodnotenie				
		Splnená	Prebieha realizácia	Prebieha príprava	Neplní sa	1	2	3	4	5
AP Vzdelávanie	35	8	23	3	1	11	13	8	2	1
AP Zamestnanosť	33	3	27	1	2	13	11	3	4	2
AP Bývanie	31	12	16	1	2	17	7	2	4	1
AP Zdravie	21*	5	11	0	4	12	1	3	0	4
AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie	29	5	13	4	7	13	1	1	6	8
Spolu	149	33	90	9	16	66	33	17	16	16

* V rámci AP Zdravie je jedna aktivita nevyhodnotená.

Tabuľka: Prehľad finančného čerpania Stratégie 2030 za rok 2024 v EUR

	Fondy EÚ (EŠIF)	ŠR	POO	Rozpočet ďalších subjektov	Spolu
AP Vzdelávanie	33 526 883	6 108 022	128 509 777	3 500	168 148 182
AP Zamestnanosť	97 634 281	33 578 430	0	54 000	131 266 711
AP Bývanie	50 927 751	6 289 601	0	3 023 399	60 240 751
AP Zdravie	5 432 719	1 077 884	0	0	6 510 603
AP Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie	0	2 835 033	0	1 381 414	4 216 447
Celkovo všetky AP	187 521 634	49 888 970	128 509 777	4 462 313	370 382 694

6. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AP	akčný plán
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
KC	komunitné centrum
KSK	Košický samosprávny kraj
monitorovacia správa	Monitorovacia správa plnenia Stratégie 2030
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠ	materská škola
MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky
MVO	mimovládna organizácia
NP MaHIP I.	Národný projekt Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu, predovšetkým MRK – I. fáza
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NSK	Nitriansky samosprávny kraj
POO	Plán obnovy a odolnosti
PSK	Prešovský samosprávny kraj
SNM	Slovenské národné múzeum
SO ÚV SR	sprostredkovateľský orgán Úradu vlády Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
Stratégia 2030	Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
ŠR	štátny rozpočet
TTSK	Trnavský samosprávny kraj
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
ÚSVNM	Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VÚC	vyšší územný celok
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj